

7.4.2015

Dno 13/69/2008

Oikeusministeriö
kriminaalipoliittinen osasto
kirjaamo

ITÄ- JA POHJOIS-SUOMEN RIKOSSEURAAMUSALUEEN LAUSUNTO LUONNOKSEEN YHDYSKUNTASEURAAMUSTEN TÄYTÄNTÖÖNPANOSTA ANNETTAVAKSI VALTIO- NEUVOSTON ASETUKSEKSI

Luonnos valtioneuvoston asetukseksi yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta on hyvin selkeä kokonaisuus joka yhdessä yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta annetun lain kanssa luo hyvät ja aikaisempaa yhdenmukaisemmat edellytykset eri yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanotyölle. Asetusluonnoksen tekstistä nousee kuitenkin muutamia huomionarvoisia kohtia.

Asetusluonnoksen 2 luvun 3 §:ssä on hyvin kirjattu, että seuraamusselvitys on laadittava ilman aiheetonta viivytystä. Tämä antaa yhdyskuntaseuraamustoimistoille hieman aikaisempaa enemmän tarvittavaa aikaa tarvittavien tietojen keräämiseksi ja mahdollistaa asiakkaan tapaamisen riittävän monta kertaa laadukkaan lausunnon laatimiseksi.

Asetusluonnoksen 4§:n 1 momentissa edellytetään lausuntopyyntövaiheessa yhdyskuntaseuraamuksen suorittamiseen liitettävän toimintavelvollisuuden sisällön suunnittelua sekä rikoksesta epäillyn tuki-toimien selvittämistä. Tämä saattaa tuottaa ongelmia erityisesti yhdyskuntapalvelun täytäntöönpanon palvelupaikkojen sitoutumiseen toimeenpanon sisällön toteuttamiseksi.

3. luvun 18§:ssa on epäillyn päihtymystilan toteaminen ja kirjaaminen. Asetuksenluonnoksen mukaan tuomitun kieltäytyminen esim. virtsanäytteen antamisesta ja huolimatta Rikosseuraamuslaitoksen kielteisestä ratkaisusta verinäytteen tarpeellisuuteen, saattaa tämä johtaa tilanteeseen, missä tuomioistuimien ei ota ratkaisussaan huomioon virkamiesten tekemiä havaintoja tuomitun ilmeisestä päihtymystilasta ja tuomitun kieltäytymisestä puhallus-/virtsanäytteen antamisesta. Lisäksi Rikosseuraamuslaitoksella ei ole mahdollisuutta kuljettaa yhdyskuntaseuraamusasiakasta Rikosseuraamuslaitoksen ajoneuvolla terveydenhuoltoyksikköön verinäytteen ottamiseksi ja matka tuomitun asuinpaikasta lähimpään terveydenhuoltoyksikköön voi olla satoja kilometrejä, jolloin tuomitun kulkeminen julkisilla liikennevälineillä terveydenhuoltoyksikköön ei ole realistista.

Yhdyskuntaseuraamuksen sääntöjen rikkomiseen liittyvän 18 §:n 4 momentin kohdalla puhutaan päihdehuollon laitossijoituksen tai korvaushoidon yhteydessä kyseisessä laitoksessa tai yksikössä otetun päihdetestin käytettävyydestä Rikosseuraamuslaitoksen suorittamaan päihtymystilan toteamiseen. Alaviitteen 10 mukaan olisi yhdenmukaista mahdollistaa myös muihin yhdyskuntaseuraamukseen liittyvien päihdehuollon palveluiden yhteydessä tehtävien päihdetestausten käytettävyys valvontatesteiksi ilman Rikosseuraamuslaitoksen uutta testausta. Perusteluissa olisi kuitenkin syytä avata selkeästi sitä, millaisissa tapauksissa testillä todettu päihteiden käyttö voisi johtaa päihdehuollon

tukitoimien tiivistämiseen sen sijaan että tilanne johtaisi velvollisuuksien rikkomisen selvittämisen- ja sanktiointimenettelyyn.

Asetuksen 5 luvun 22 §:ssä viitataan yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta annetun lain 32 §:ssä tarkoitettuihin matkakustannusten korvauksiin. Kyseisessä laissa 32 § käsittelee kuitenkin tiedonsaantioikeutta ja 33 § käsittelee matkakustannusten korvaamista. Asetuksessa esitetään yksiselitteisesti, että rikoksesta epäillyn tai tuomitun on esitettävä kirjallinen selvitys aiheutuneista kustannuksista ja että Rikosseuraamuslaitoksen on yhteistyössä rikoksesta epäillyn tai tuomitun kanssa selvitettävä hänen kykynsä kohtuullisesti maksaa itse matkakustannukset. Olisiko tarpeellista määrittellä joillakin kriteereillä kohtuullinen maksukyky ja millä tavalla rikoksesta epäilty tai tuomittu on velvollinen selvittämään maksukykyään matkakustannuksista suoriutumiseksi? Tämä on asia joka voi saattaa rikoksesta epäillyt tai tuomitut keskenään eriarvoiseen asemaan eri puolilla maata ja voi aiheuttaa myös taloudellisia vaikutuksia Rikosseuraamuslaitokselle.

Edellä mainitun kaltaisesti asetuksen 6 luvun Yhdyskuntapalvelu 25 §:ssä ”sosiaali- tai terveydenhuollon palvelutuottajan järjestämän hoidon edellyttämien valmistelu- ja toteuttamistoimenpiteet” viitataan 1 momentissa yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta annetun lain 37 §:ään, joka lakiehdotuksessa kuitenkin käsittelee tarkempia säännöksiä epäillylle tai tuomitulle aiheutuneiden matkakustannusten korvaamista. Oikea viittaus lienee lain 8 luvun 38 §:ään yhdyskuntapalvelun sisällöstä ja kestosta.

Edelleen asetuksen 7 luvun Valvontarangaistus 27 §:ssä ”sosiaali- tai terveydenhuollon palvelutuottajan järjestämän hoidon valmistelu ja toteutus” viitataan yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta annetun lain 41 §:ään joka kuitenkin käsittelee kyseistä asiaa yhdyskuntapalvelun osalta. Oikea viittaus valvontarangaistuksen osalta lienee kyseisen lain 9 luvun 58 §:ään tarkemmat määräykset ja säännökset.

Asetuksen 30 §:n 1 momentissa todetaan, että Rikosseuraamuslaitoksen virkamies nou-
 taa valvonnassa käytetyt laitteet tuomitulta klo 7:n ja 17:n välisenä aikana. Kyseisen kaltainen aikara-
 joitus tuntuu epätarkoituksenmukaiselta. Voisiko asetusta muuttaa tältä osin siten, että valvonnassa
 käytetyt laitteet noudettaisiin kyseisen vuorokauden aikana, joka mahdollistaisi joustavamman ja tar-
 koituksenmukaisemman työn suunnittelun. Viittauksena esimerkiksi mahdollisuus saapua vankilaan
 sovitusti joko heti kello 24 jälkeen tai myöhään illalla ja siitä huolimatta koko vuorokausi lasketaan
 rangaistusajaksi. Eikö sama periaate tulisi toteutua myös valvontarangaistuksessa eli koko vuorokausi
 luetaan rangaistusajaksi huolimatta siitä, noudetaanko valvonnassa käytetyt laitteet kello 17:00 vai
 kello 20:00.

Aluejohtaja

Mika Antikainen

Kehityspäällikkö

Miika Kaskinen